

Iz zajednice | 29/12/2022

Radmila Berić: Unijele smo buru u zajednicu

📌 Piše: Maša Samardžija

U ovom dijelu Dalmatinske zagore patrijarhat je stoljećima prisutan, a tu su žene preživjele i rat, izbjeglištvo, povratak u opustošen kraj i siromaštvo. Radmila Berić shvatila je da mora sama izboriti bolju budućnost. Sebi, ali i brojnim ženama osigurala je posao i ekonomsku neovisnost

📷 Radmila Berić

Kada se Radmila Berić prije desetak godina s obitelji vratila iz Banja Luke u Općinu Biskupija, znala je da se vraća kući, ali sve ostalo je bilo neizvjesno. U međuvremenu je ova hrabra žena napravila tektonske promjene u svojoj zajednici, a njena udruga **Žene kosovske doline** će iduće godine slaviti prvo desetljeće postojanja.

Iako u početku nije bilo lako pokrenuti udrugu i uključiti zajednicu u aktivnosti, ona nije odustajala, a trud se na kraju isplatio. Udruga Žene kosovske doline danas ima 45 zaposlenika od kojih su većinom žene.

„U Biskupiji je, kada sam tu došla, bilo oko 70 radno sposobnih žena koje su bile nezaposlene i shvatila sam da moram nešto napraviti“, ističe Radmila. Malo po malo, projekt po projekt, Radmila je zapošljavala sve više žena, a neke od njih su po prvi put u životu dobile posao.

Foto: Općina Biskupija

„Većina žena nije nikad nigdje radila. Sjećam se kada je jedna žena prije deset godina prvi put dobila posao, tada je ona imala nekih 45 godina. Kada je dobila prvu plaću od nekih 3000 kuna, došla je kod mene i plakala je od sreće. Tada mi je kroz suze rekla da ona ne zna gdje da potroši sve te novce“, prisjeća se Radmila.

I u ovom dijelu Dalmatinske zagore patrijarhat je stoljećima prisutan, a osim patrijarhata, ovdje su žene preživjele i rat, izbjeglištvo, povratak u opustošen kraj i siromaštvo. U ruralnim krajevima posla nema i Radmila je shvatila da ga mora sama „izmisliti“. Sebi, ali i brojnim ženama osigurala je posao i ekonomsku neovisnost.

„Desio se jedan talas osnaživanja, žene su počele da privređuju, krenule su na izlete, išle su na frizure, na sređivanje noktiju... Prije svega, zauzele su stav i počele da imaju mišljenje, što je unijelo buru u zajednicu“, ističe Radmila. Zahvaljujući osnaživanju, neke su žene čak otišle iz loših brakova i osamostalile se.

Prije pet godine članice Udruge proslavile su prvi mali jubilej

Radmila Berić za sebe kaže da je cijeli život bila borac i oduvijek se htjela isticati isključivo svojim znanjem i sposobnostima.

Rođena je u Biovičinu Selu u današnjoj Općini Kistanje gdje je završila i osnovnu školu. Odrasla je u siromašnoj obitelji, njeni roditelji su bili nezaposleni, ali je ona od malih nogu pokazivala veliku ljubav prema učenju. Siromaštvo je nije spriječilo da bude odlična učenica. Srednju školu je upisala u Zadru, a kada je počeo rat, odlazi u Beograd.

„U Beogradu sam završila srednju školu, a živjela sam ilegalno kod sestre u domu gdje smo spavale na jednom krevetu. Cijelo vrijeme sam jednu smjenu konobarila, a jednu išla na nastavu i opet sam bila đak generacije“, prisjeća se Radmila.

Iako je uspjela upisati željeni Fakultet organizacijskih nauka, morala je odustati od te želje jer je shvatila da taj fakultet ima raspored koji joj ne dozvoljava da radi. Na kraju upisuje Višu pedagošku školu i zaljubljuje se u rad s djecom.

Za vrijeme fakulteta upoznaje i svog muža s kojim nastavlja graditi budućnost. Nakon fakulteta radila je kao trgovački putnik, ali s vremenom i u tom poslu napreduje i počinje voditi poslovanje u Čačku.

Radmila Berić

U svemu što je radila, kaže Radmila, trudila se maksimalno i davala sve od sebe. Kada se preselila s obitelji u Banja Luku, upisala je Učiteljski fakultet jer je i u formalno-obrazovnom smislu željela napredovati. Budući da su ljeta provodili u Biskupiji, ona i muž su shvatili da se žele vratiti i nastaviti živjeti u svom kraju. Došla je tada s mužem, tri sina i kombijem punim knjiga i pokušala stvoriti život ispočetka.

U početku je mislila da je politika put kojim može nešto pokrenuti, očekivala je da će je SDSS prepoznati kao mladu i sposobnu ženu koja želi doprinijeti zajednici. Ubrzo je shvatila da to nije tako i da za nju vrijedi ona čuvena „uzdaj se u se i u svoje kljuse“. Budući da nije željela živjeti od socijalne pomoći, počela je slati prijave za posao učiteljice, za koju se i školovala, ali i tu nailazi na prepreke. Budući da nije bila politički podobna, u svojoj kolekciji skupila je stotinjak odbijenica za posao. Ali Radmila nije očajavala.

„Na televiziji sam tada slušala o udrugama i civilnom sektoru i krenula sam pretraživati na starom kompjuteru sve što je bilo dostupno o udrugama. Iako nisam gotovo ništa o tome znala, ja sam odlučila osnovati udругu“, prisjeća se Radmila. Sada uz smijeh priča kako je statut nosila deset puta u Šibenik u Ured za udruge, odakle su ga stalno vraćali dok nije sve bilo kako treba.

„Ja sam znala da nemam alternativu i da ne mogu odustati. Počeci su teški, ali kad ideš sa srcem, sve se otvara“, kaže Radmila.

Kaže kako je išla na sve moguće edukacije, okrugle stolove i radionice kako bi nešto naučila i to primijenila u svojoj udruzi. U početku je okolina bila nepovjerljiva prema njoj i njenom radu, a selo kao selo uvijek nešto iza leđa pričalo.

„U početku sam se brinula oko tih priča, ali sam shvatila da ne mogu objašnjavati svima i da mi je to gubljenje vremena“, ističe Radmila. Ona je sa svojom obitelji u Biskupiji našla mir. Ističe kako je uvijek imala bezuvjetnu podršku svog muža.

„Bogdan je uvijek bio uz mene i vjerovao u mene. Godinama me je, dok ja nisam vozila, on vozio na sve edukacije i sastanke i čekao me satima. Uvijek je imao razumijevanje za moj posao i pružao mi bezuvjetnu podršku“, naglašava Radmila.

Iako živi u zajednici sa muževim roditeljima, zahvaljujući njemu imala je slobodu da radi ono u što vjeruje i što se u velikoj mjeri kosi s patrijarhalnim očekivanjima.

„Moje izbivanje iz kuće je mom svekru i svekri bilo čudno. A posebno je bio šok u selu kada smo mi žene krenule da balotamo pa sam, umjesto da idem u bašču, ja išla na balote“, prisjeća se Radmila.

Nakon deset godina rada i truda, i zajednica u kojoj živi je navikla na promjene i postala svjesna važnosti njenog rada.

O Radmili Berić i udruzi Žene kosovske doline se dosta piše i ta priča medijima je prilično zanimljiva. Ona i njene kolegice provele su brojne projekte, pomagale starijima i nemoćnima, socijalno ugroženima, organizirale aktivnosti za djecu i mlade. O svim tim velikim i važnim projektima može se puno toga pročitati, čuti, vidjeti.

Jednako važno, ako ne i važnije od svih tih aktivnosti i usluga koje nudi udruga **Žene kosovske doline**, jest osnaživanje žena. Poznati su brojni slučajevi u socijalizmu kada su se, otvaranjem tvornica, žene po prvi put zapošljavale, oblačile hlače, vozile bicikle i postajale financijski neovisne. Iako su sve te tvornice danas uništene privatizacijom, a žene mahom prepuštene same sebi da se dalje bore, postoje i dalje slučajevi koji pokazuju žensku snagu i solidarnost.

U Općini Biskupija brojne žene danas imaju posao, vode brigu o sebi, putuju i družu se i zajedno grade jednu bolju budućnost za sebe i cijelu zajednicu.

„Znaju meni reći u selu ‘Rado, otkad si ti došla, ove žene su se sve okuražile’. Oni to kažu kroz šalu, ali ja znam da je to istina i neka su se okuražile”, zaključuje Radmila.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije